

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Фізико-технічний інститут низьких температур ім. Б. І. Веркіна
Національної академії наук України

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.О. Директора
ФТІНТ ім. Б. І. Веркіна
НАН України

_____ М.І. Глушук
«20» квітня 2020 р.

Ухвалено Вченою радою
ФТІНТ ім. Б. І. Веркіна
НАН України
(протокол № 2 від 11.03.2020 року)

Заступник Голови Вченої ради
ФТІНТ ім. Б. І. Веркіна
НАН України, чл.-кор. НАН України
_____ Г.М. Фельдман

«11» березня 2020 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про академічну доброчесність наукових, науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня та докторантів у Фізико-технічному інституті низьких температур ім. Б. І. Веркіна Національної академії наук України

I. Загальні положення

1.1. Положення про академічну доброчесність наукових і науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти (далі – Положення) розроблено з урахуванням вимог Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу»; Постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», «Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів», «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії»; Положення про спеціалізовану вчену раду, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України; Етичного кодексу ученого України, Статуту Фізико-технічного інституту низьких температур ім. Б. І. Веркіна Національної академії наук України (далі – Інститут) та інших нормативно-правових актів.

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Положення про академічну доброчесність, наукових, науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня (далі – Учасники освітнього процесу) розроблено з метою розвитку вищої освіти та науки в Україні відповідно до національних пріоритетів і світових стандартів шляхом забезпечення та покращення якості вищої освіти та фундаментальних і прикладних наукових досліджень в Інституті.

1.2. Положення визначає основні вимоги щодо дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу та наукової (творчої) діяльності Інституту під час навчання, викладання, реалізації досліджень.

1.3. Положення спрямоване на забезпечення довіри до результатів навчання та наукових (творчих) досягнень учасників освітнього процесу на основі дотримання принципів і норм професійної етичної поведінки, високих стандартів в освітньому процесі та науковій (творчій) діяльності Інституту, запобігаючи порушенням академічної доброчесності.

II. Дотримання принципів академічної доброчесності

2.1. Система забезпечення академічної доброчесності, запобігання та виявлення академічного плагіату є невід’ємною складовою внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти і включає в себе:

- 1) заходи, спрямовані на ознайомлення учасників освітнього процесу із поняттями та вимогами академічної доброчесності;
- 2) виявлення порушень академічної доброчесності учасниками освітнього процесу;
- 3) порядок прийняття відповідних рішень за порушення вимог академічної доброчесності.

2.2. Дотримання академічної доброчесності науковими і науково-педагогічними працівниками Інституту передбачає :

- дотримання нори Етичного кодексу ученого України;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
 - посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
 - надання достовірної інформації про методи, методики і результати досліджень, джерела використаної та власну освітню і наукову діяльність;
 - контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти;
 - об'єктивне оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.
- 2.3. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
 - посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
 - надання достовірної інформації про результати власної навчальної, наукової, творчої діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;

III. Запобігання порушенням академічної доброчесності

3.1. Інститут вживає заходів для ознайомлення наукових працівників та здобувачів вищої освіти із поняттями та вимогами академічної доброчесності шляхом розміщення Декларації про академічну доброчесність наукового, науково-педагогічного працівника, аспіранта, докторанта Інституту (Додаток 1) сайті інституту, включення відповідного матеріалу до програм навчальних дисциплін, проведення відповідних заходів та індивідуальних консультацій тощо.

3.2. Особи, які набули статус здобувачів освіти, та працівники Інституту беруть на себе зобов'язання дотримуватись вимог академічної доброчесності та повинні ознайомитись з Декларацією про академічну доброчесність і виконувати її вимоги та зобов'язання при виконанні службових обов'язків, науковій та науково-педагогічній діяльності та навчанні.

3.3. Запобігання академічному плагіату у кваліфікаційних роботах, наукових дослідженнях, дисертаціях, публікаціях учасників освітнього процесу полягає у здійсненні експертної оцінки щодо відсутності/наявності академічного плагіату (у тому числі, за допомогою кваліфікованих експертів та спеціалізованих програмних засобів).

3.4. Проходження експертної оцінки щодо відсутності/наявності академічного плагіату наукових робіт співробітників Інституту контролюють голови та секретарі Наукових рад з відповідних наукових проблем.

3.5. Проходження експертної оцінки та перевірки щодо відсутності/наявності академічного плагіату дисертацій аспірантів /докторантів/ Інституту контролюють наукові керівники/наукові консультанти/ аспірантів /докторантів/; завідувачі відділів та рецензенти (експерти), відповідальні за проведення попередніх експертиз дисертацій та підготовку висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертацій); голови та вчені секретарі спеціалізованих вчених рад Інституту;

3.6. Проходження експертної оцінки та перевірки наукових, навчально-методичних праць тощо, які рекомендуються до друку/оприлюднення в мережі Інтернет, контролюють завідувачі відділів, голови експертних комісій, голова та вчений секретар наукової ради Інституту, голови та вчені секретарі вчених рад Інституту;

3.6. Проходження перевірки наукових періодичних видань Інституту (друкованих та електронних) контролюють головні редактори / відповідальні секретарі видань.

3.7. Заходами з попередження академічної доброчесності є проведення заходів для учасників освітнього процесу щодо дотримання норм законодавства України про авторське право і суміжні права, правил цитування джерел інформації у разі використання оприлюднених ідей, розробок, тверджень, відомостей при підготовці наукової (творчої) продукції, об'єктивного оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти Інституту тощо.

IV. Порухення вимог академічної доброчесності

4.1. Порухенням академічної доброчесності вважаються:

академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства;

самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

V. Відповідальність за порушення академічної доброчесності

5.1. Учасники науково-освітнього процесу Інституту несуть відповідальність за порушення академічної доброчесності відповідно до вимог законодавства України.

5.2. За порушення академічної доброчесності науково-педагогічні, наукові, педагогічні працівники Інституту можуть бути притягнені до академічної відповідальності, зокрема:

- попередження;
- відмова в направленні роботи на публікацію;
- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;
- позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання;

- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів (зокрема Вченої ради Інституту, наукових та спеціалізованих рад Інституту) чи займати визначені законом посади;
- позбавлення можливості здійснювати наукове керівництво аспірантами/наукове консультування докторантів;
- позбавлення можливості викладати дисципліни навчального плану підготовки докторів філософії.

5.3. За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти Інституту можуть бути притягнені до академічної відповідальності, зокрема:

- попередження;
- відмова в направленні роботи на публікацію;
- повторне проходження оцінювання (проміжного та підсумкового контролю);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої (освітньо-наукової) програми;
- відрахування з аспірантури Інституту;
- відмова у призначенні академічної стипендії;
- відмова у наданні позитивного висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації;
- зняття дисертації з розгляду спеціалізованою вченою радою Інституту незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту.

5.4. Контроль за дотриманням норм академічної доброчесності здобувачем вищої освіти при виконанні завдань поточного (підсумкового) контролю чи під час атестації здійснює викладач/екзаменаційна комісія.

У разі виявлення факту порушення академічної доброчесності при виконанні завдань поточного (підсумкового) контролю викладач зобов'язаний повідомити (у формі письмової заяви) про зазначений факт порушення Директора Інституту.

У разі встановлення екзаменаційною комісією факту порушення академічної доброчесності під час проходження здобувачем вищої освіти атестації складається відповідний протокол із рішенням про оцінку «F».

5.5. Контроль за дотриманням норм академічної доброчесності здобувачем вищої освіти при написанні ним дисертаційної роботи, наукових та ін. статей здійснює науковий керівник.

У разі виявлення факту порушення академічної доброчесності науковий керівник зобов'язаний повідомити (у формі письмової заяви) про зазначений факт порушення завідувача відділу, де виконується дисертаційна робота, та Директора Інституту.

5.6. Контроль за дотриманням норм академічної доброчесності здобувачем вищої освіти при попередній експертизі дисертації та підготовці висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації здійснюють завідувач відділу, де здійснюється попередня експертиза, та рецензенти (експерти).

У разі виявлення факту порушення академічної доброчесності завідувач відділу та рецензенти (експерти) зобов'язані повідомити (у формі письмової заяви) про зазначений факт порушення наукового керівника/наукового консультанта здобувача та заступника директора з наукової роботи. Така дисертація не рекомендується до захисту, надається негативний висновок.

5.7. Виявлення спеціалізованою вченою радою порушення академічної доброчесності в дисертації та/або наукових публікаціях, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, є підставою для відмови у присудженні наукового ступеня без права її повторного захисту.

5.8. Контроль за дотриманням норм академічної доброчесності науково-педагогічними, науковими та педагогічними працівниками при рекомендації видань до друку здійснюють завідувачі відділів, рецензенти (експерти) різних рівнів, голови та вчені секретарі вчених рад Інституту.

У разі виявлення факту порушення академічної доброчесності при рекомендації рукопису до друку на етапі проблемної вченої ради рецензенти (експерти) зобов'язані повідомити (у формі письмової заяви) про зазначений факт голову проблемної вченої ради; на Інститутському етапі – голову та вченого секретаря Вченої ради Інституту.

5.9. Контроль і відповідальність за дотриманням норм академічної доброчесності авторами публікацій у наукових періодичних виданнях Інституту здійснюють головні редактори, заступники головних редакторів та відповідальні секретарі редакційних колегій видань.

Виявлення порушення академічної доброчесності у поданих публікаціях є підставою для відмови у друку.

VI. Комісія з питань академічної доброчесності

6.1. Для вирішення спірних питань, що стосуються академічної доброчесності, та розгляду заяв відносно порушення академічної доброчесності в Інституті рішенням Вченої ради Інституту створюється комісія з питань академічної доброчесності Вченої ради Інституту у складі заступника голови вченої Ради (голова комісії), секретаря (вчений секретар Ради) та членів комісії (не менше 3).

6.2. Повноваженням комісії є:

- розгляд заяв щодо порушення академічної доброчесності, здійснення їх аналізу та підготовка відповідних висновків;
- залучення у випадку необхідності до експертизи фахівців із відповідної галузі знань, а також використовувати технічні та програмні засоби для достовірного встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності за поданою заявою;
- підготовка пропозицій щодо забезпечення академічної доброчесності в освітньому процесі та науковій діяльності проблемної вченої ради та Інституту;
- інші повноваження відповідно до вимог законодавства України та нормативних актів Інституту.

6.3. Організаційною формою роботи комісії є засідання.

6.4. Засідання комісії веде її голова, за його відсутності – заступник. Повноваження щодо ведення протоколу засідання, технічної підготовки матеріалів до розгляду на засіданні тощо здійснює секретар.

6.5. На засідання комісії запрошується особа, відносно якої розглядається питання щодо порушення академічної доброчесності. Про дату, час і місце проведення засідання особа, відносно якої розглядається питання про порушення академічної доброчесності, попереджається щонайменше за два дні.

6.6. Комісія надає можливість особі, відносно якої розглядається питання щодо порушення академічної доброчесності, ознайомитися з матеріалами щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подати до них зауваження, надати усні та/або письмові пояснення чи відмовитися від надання будь-яких пояснень.

6.7. Рішення комісії приймається відкритим голосуванням і вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше половини присутніх на засіданні.

6.8. За результатом проведеного засідання комісія готує висновок щодо підтвердження чи спростування факту порушення академічної доброчесності. За умови підтвердження факту порушення академічної доброчесності у висновку зазначаються пропозиції щодо вживання відповідних заходів. Особа, відносно якої розглядається питання про порушення академічної доброчесності, ознайомлюється із висновком комісії. Висновок подається Директору Інституту для подальшого розгляду і прийняття рішення.

VII. Порядок подання апеляції та її розгляд

7.1. У разі незгоди з висновком комісії особа, відносно якої розглядалося питання щодо порушення академічної доброчесності, має право оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності.

7.2. Апеляція подається особою, відносно якої розглядається питання про порушення академічної доброчесності, у триденний термін після дати отримання висновку комісії з питань академічної доброчесності для ознайомлення:

– Апеляція подається особисто або надсилається з корпоративної пошти учасника науково-освітнього процесу, що оскаржує рішення, на корпоративну електронну пошту Інституту (ilt@ilt.kharkov.ua) або на адресу: проспект Науки, 47, Харків, 61103, Україна. Для розгляду апеляції створюється Апеляційна комісія, склад і термін роботи якої затверджується наказом Директора Інституту. Рішення Апеляційної комісії щодо розгляду апеляційної заяви є остаточним і оскарженню не підлягає.

7.3. В апеляції учасник освітнього процесу зазначає:

- персональну інформацію заявника (ПІБ, контактний телефон, електронна адреса, назва структурного підрозділу, посада, спеціальність, курс) та викладає суть питання;
- рішення, що оскаржується;
- пояснення того, в чому полягає неправомірність рішення та обґрунтування заперечень;
- опис матеріалів та документів, які додаються за потреби.

7.4. Апеляція розглядається протягом місяця з дня її надходження.

7.5. За результатами розгляду апеляції особи, відносно якої розглядалося питання щодо порушення академічної доброчесності, формується відповідний висновок.

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ
наукового, науково-педагогічного працівника,
аспіранта, докторанта
Фізико-технічного інституту низьких температур ім. Б.І. Веркіна
Національної академії наук України
(далі – Інституту)

Як член академічної спільноти Інституту, кожен науковий, науково-педагогічний працівник, аспірант та докторант Інституту

ПІДТВЕРДЖУЄ, що буде здійснювати власну освітню, наукову, творчу діяльність, дотримуючись місії, візії, цінностей, корпоративної культури Інституту, найвищих моральних і правових норм академічної доброчесної поведінки, керуючись законодавством України, Етичним кодексом ученого України, етичними вимогами до професійної та наукової діяльності.

ЗОБОВ'ЯЗУЄТЬСЯ:

- З повагою та толерантністю ставитися до всіх членів академічної спільноти Інституту.
- Не допускати поведінку, що ставить під сумнів чесність та сумлінність його роботи або результатів навчання, або може завдати шкоди колегам та репутації Інституту.
- Запобігати та протидіяти проявам порушення академічної доброчесності представниками Інститутської громади.
- Не надавати неправомірну допомогу у професійній та науковій діяльності.
- Використовувати лише достовірні джерела інформації, не вдаватися до фальсифікації чи фабрикування даних.
- Не плагіювати (у т.ч., не використовувати ідеї, твердження, відомості, тексти тощо без посилання на джерела).
- Не користуватися неправомірною вигодою, не вимагати і не брати хабарів.

УСВІДОМЛЮЄ:

в разі порушення ним/нею цієї Декларації несе відповідальність перед академічною спільнотою Інституту згідно із загальнолюдськими нормами моралі та законодавства України.